

FEMINISTICKÁ INTERPRETACE KORÁNU

DIPOMOVÁ PRÁCE MICHAELY OBERSTEINOVÉ

Posudek vypracoval Prof.Dr.Milan Balabán, religionista ETF UK

Diplomová práce (DP) Michaely Obersteinové (MO) pro obor religionistiky byla odevzdána 25.6.2009 (č.j. 19/09 Trojanová) a je opatřena vyžadovanými náležitostmi (Prohlášení atd.) a zakončena Seznamem použité literatury (s.61 – 64). MO se opírá o anglicky píšící autory, z českých uveden Kropáček. Dispozice práce je v úvodní části (Obsah): Jde o feministickou interpretaci Koránu, její vývojová stadia a celkové (za)cílení. To je pro nás Evropany značně šokující. Většina lidí má dojem, že žena má v arabském světě postavení téměř nulové. Diplomandka nás hned zkraje etymologicky poučí (*tafsír*, *hidžáb*, *tawhíd*). Nejde totiž jen Korán, nýbrž i o jeho aktuální význam. Jedná se o hermeneutiku, jež neotupuje ideové ostří svaté knihy muslimů, ale neobydluje se ve výkladu bezproblémově fundamentalistickém. Průkopníkem feminismu na Blízkém východě byl Egypt, důležitou skutečností byl též pobyt muslimských studentů v Evropě. Feministické hnutí (výraz „hnutí“ je možná silně nadsazen, spíše je možné mluvit o tendencích) se projevovalo v souvislosti s nacionalismem, a ten byl zase jen komponentou sociálně, náboženské a ovšem i politické vůle obrodit celou muslimskou obec ve světě. Koncem 20.století mohly (některé) ženy získat náročné teologické vzdělání. Hlavním momentem či motivem byla **rovnost pohlaví zakotvená prý i v samotném Koránu**. Korán však musí být feministicky interpretován. To podnikly Riffat Hassan a jiné skvělé muslimské myslitelky vycházející z posvátných textů, kde jsou nuklea „egalitické vize“. Mužská nadřazenost se nerudně opírá o (pseudo)teologické pochopení základních textů – o stvoření a o (jakoby) nepřehlédnutelnou prevalenci muže. Feministický argument: Bůh vše učinil „v páru“ (*zawdž*). Eva není (nutně) svědkyní Adama. Takový výklad islámské myslitelky depatriarchizují. Bůh sám je jediný a jedinečný, a přece tak mnohý, v jistém smyslu elastický (můj výraz, mb). Nelze ho spojovat bezprávím (*zulm*). Problematika zahalování (*hidžáb*) spočívá v tom, jak vnějšně zajistit ženinu nedotknutelnost, identitu. Je potřeba vyrovnat se i s kontroverzními verši Koránu. Vzorem muslimským feministkám je sám Muhammad, který násilí na ženách přísně odsuzoval. Významná je kapitola, kterou MO věnuje hermeneutickým principům feministické interpretace. Objasnění věci feminismu slouží například jazyková analýza. Odůvodněným předpokladem správného pochopení Koránu je osvětlovat „princip postupné reformy“. V závěru říká zosnovatelka diplomové práce, že feministická analýza „zahájila proces rozplétání patriarchátu a islámu“.

HODNOCENÍ

Své téma zpracovala M.Obersteinová dobře, pilně, zaujatě. Žel se nedostala ke srovnání s ženskou otázkou v křesťanské (zvláště římsko-katolické) církve as řešením židovským. To by však možná přesáhlo kvantitavní limity její práce. Navrhuji vysoké ocenění (A nebo B).

Milan Balabán
Praha 3.9.2009

